

Pravice u protinožců

01.října 2004 Brett Hogan

V letošním říjnu bude australská pravice usilovat o velmi výjimečný úspěch. Vláda australského premiéra Johna Howarda se pokusí ve volbách počtvrté za sebou získat důvěru voličů na nejmenším z pěti kontinentů.

Austrálii totiž již devátý rok vládne koalice dvou pravicových stran – Liberální strany Austrálie a Národní strany. Obě strany spojuje pravicová politická ideologie a tvoří spolu již dlouhá desetiletí pevný koaliční blok, který společně vstupuje do voleb.

V Austrálii, podobně jako například ve Velké Británii, funguje parlamentní systém vlády. Ten dává úřadujícímu premiérovi možnost určit v rámci funkčního období přesné datum voleb. John Howard letos zvažoval několik termínů po skončení parlamentního zasedání v červnu. Nakonec dal před srpnovým termínem přednost datu 9. října.

V dosluhujícím parlamentu zasedá 150 poslanců. Vládní strany nyní drží 83 křesel. Opozici pravicové vládě tvoří levicová Labouristická strana, kterou nyní v dolní komoře australského parlamentu reprezentuje 63 poslanců. Čtyři zbylá místa obsadili kandidáti menších stran a nezávislí poslanci.

Labouristé tedy potřebují získat navíc jen třináct dalších mandátů, aby disponovali v parlamentu většinou. V řeči procent potřebují k převzetí moci získat jen o dvě procenta více než v předcházejících volbách. Z pohledu vlády stačí ke střídání u moci ztratit jen osm křesel nebo 1,5 procenta hlasů.

Těsné soupeření

Austrálie prožívá šest týdnů napjaté volební kampaně, kterou dokresluje očekávaná těsná většina pro jeden z táborů a stále se přelévající výsledky výzkumů volebních preferencí. Poslední výzkum volebních preferencí, který provedla nejdůvěryhodnější z výzkumných institucí, přinesl těsný výsledek. Pro vládní blok by nyní hlasovalo 48 procent voličů, pro labouristickou opozici 52 procent voličů. Tento výsledek však zároveň ukázal, že vládní strany stahují labouristický náskok.

Zajímavostí letošních voleb je určitě i fakt, že pokud by labouristé ve volbách nakonec zvítězili, došlo by poprvé v historii Australského svazu, která se datuje od roku 1901, k situaci, kdy by labouristé byli ve federální vládě i ve všech vládách australských svazových států.

Dlouholetá vláda pravice na federální úrovni totiž přinesla labouristům sérii vítězství ve svazových státech.

Vládní strany ve volební kampani obhajují své rozhodnutí účastnit se války v Iráku. Australští vojáci totiž tvoří v Iráku jeden z největších národních kontingentů po Američanech, Britech a Polácích. Spojenectví Liberální a Národní strany v kampani zároveň sází na zdůrazňování vysokého ekonomického růstu, který doprovází roky jeho vlády. Pravice také zdůrazňuje, že se jí podařilo uchovat zemi v bezpečí před hrozbami okolního -ne-stabilního světa. Volební heslo vládních stran proto zní: „Chránit, zabezpečit a rozvíjet budoucnost Austrálie“.

Labouristická opozice naopak slibuje, že australské bojové jednotky stáhne už do letošních vánoc. Labouristé vůbec výrazně propagují to, že právě oni odmítali australskou účast na válce v Iráku. Levice se v kampani soustřeďuje na otázky zdravotnictví, vzdělávání a dalších sociálních otázek. Labouristickou kampaně zastřešuje nyní slogan „Příležitost pro všechny“.

Pozici dvou vládních stran posilují výsledky jejich dosavadní politiky. Pravicová vláda Australanům přinesla zejména velmi výrazný ekonomický růst. Ten byl ze strany vlády doprovázen celou řadou snižování osobních i podnikatelských da-ní. Nezaměstnanost v Austrálii poklesla na nejnižší míru za posledních třicet let. Výsledkem Howardovy vlády je bezesporu i velmi nízká míra úrokových sazeb. Všechna zmíněná opatření přispěla ke snížení státního dluhu.

Vláda Liberální a Národní strany nezanedbala ani sociální oblast, když v posledních letech vydala rekordní sumy v oblasti zdravotnictví, školství a důchodové oblasti. To je jistě možné ukázat jako výrazný příklad, že pravicová hospodářská politika, která uvede do pořádku státní finance, může občanům přinášet zlepšení v sociální oblasti.

John Howard v roli premiéra přispěl k větší obranyschopnosti země a Austrálie pod jeho vedením praktikovala mnohem výraznější zahraniční politiku než tomu bylo v minulosti. John Howard osobně předsedá Mezinárodní demokratické unii (IDU), kterou je možné zjednodušeně popsat jako celosvětovou konzervativní „internacionálu“. Členem IDU je i česká ODS. U osoby Johna Howarda zmiňme i to, že je přesvědčeným zastáncem zachování monarchie v Austrálii a i jeho postoj přispěl k tomu, že referendum o zavedení republiky v Austrálii před několika lety neuspělo.

Čtvrtá obhajoba

Výsledek australských voleb bude mít z řady výše uvedených důvodů větší, než pouze národní význam. Funkční období parlamentu a vlády je v Austrálii jedno z nejkratších na světě - pouze tříleté. Pokud by tedy John Howard opět zvítězil, prodloužil by devítiletou pravicovou vládu o další tři roky. To by mu určitě zajistilo výrazný zápis do australské politické historie a čestné místo mezi světovými pravicovými politiky.